

Abonamentul

Pentru monarhie:

Pe an 6 fl. ¹/₂, an
3 fl. ¹/₂, an 1 fl. 50 cr.

Pentru străinătate:

Pe 1 an 18 frcs., ¹/₂,
an 9 frcs., ¹/₂, an
4 frcs. 50 cm.

Fieca apare în fiecare
Sâmbătă.

Unirea

Foe bisericescă-politică.

Insertiuni

Un sir garmond:
odată 7 cr., a doua oră
6 cr., a treia oră 5 cr.,
și de fiecare publica-
țiune timbru de 30 cr.

Tot ce privește focea
să se adreseze la «Re-
dactiunea și Admini-
stratiunea Unirii»
în
Blaș.

Anul VI.

Blaș 15 Februarie 1896.

Numărul 7.

Leo XIII și presa catolică.

Pe cum am anunțat în numărul trecut, în zilele trecute jurnalul catolic „Tijd” din Amsterdam și-a serbat iubilul de cinci zeci de ani. Cu prilejul acesta amintita foe a putut publica o scrisore a Sfinției Sale, carea ca manifestare a Papei cu privire la scopurile presei catolice e de interesul cel mai general. Reproducem din scrisoreea acesta a Sfinției Sale următoarele:

„A fost din partea voastră o idee bună și vrednică de recunoștință, ca după decurgerea alor cinci zeci de ani să renoiți și serbați fericita amintire a întemeierii foii voștre. Vestea acesta Ne-a făcut plăcere. Dór Noi scim, ce țintă și-au fost pus dintru început redactorii ei, și la ce rezultate fericite au ajuns în diferite direcții. Pe când au rămas credincioși și neclătiți în reverința și ascultarea față cu maica noastră, cu biserica, pe atunci și-au ținut îndreptată privirea tot de una spre interesele și gloria bisericii catolice, și în același timp au cercat a promova cu o cale și mărimea și fericirea patriei sale. Ei se pot mândri, că au conlucrat cu prevedere și cu succes la restabilirea ierarhiei, o cestiune de importanță principială; de o dată s'au luptat ei cu tărie și pentru adevăr și pentru instituțiile catolice împotriva erorilor vécului.

„Amintind Noi meritele acesteade-
vêrat, că Ne provocăm la timpuri tre-

cute, dar Noi voim, ca și voi, iubiții Noștri fii, să vă împărtașiți în lauda acesta, voi, cari ați umblat în chip atât de conscientios pe urmele înaintașilor voștri și mărturișiți cu glas tare aceleși convingeri ca și ei și lucrați acum de multă vreme în sensul acestora. Și fiind că e dorința voastră cea mai ferbinte, ca să corăspundeți așteptărilor Noștre prin rezultate mai frumoșe pe zi ce merge, dorința acesta a voastră sigur se va și împlini, dacă cauza religiunii, carea dora e de odată și cea a binelui public, va găsi în voi neîncetat apărători nu numai puternici, ci și de aceia, cari mai pe sus de toate se încred în armele acelea, pe cari le oferesc prescriesele Evangheliei dumnezeesci și instrucțiile emanate dela acest sfint Scaun. În starea lucrurilor, în care se află țara voastră, una dintre problemele voștre cele mai de frunte se cuprinde în aceea, ca să folosiți ori ce prilej spre a întări și lumina sufletele acelea, cari se interesază de religiune. Noi inși-ne nutrim sperarea, că în privința acesta judecata și rivna Noastră vă va fi de mare folos spre ajungerea țintelor voștre, mai ales a acelei ținte, carea chiar acum e ținta finală a dorințelor Noștre celor mai ferbinti: de a promova reunirea cu Roma a celor ce stau afară de uniunea catolică. Principiul acela al învățaturii creștine, care se referesce la unitatea credinței și a comunei creștine voită de Christos ca o notă esențială, are să se tracteze

era și era în mod corect, fie pentru a-l explica, fie pentru a-l apăra. Dór inimicul cel vechiu al némului omenesc încă s'a luptat chiar în contra acestui principiu cu înverșunare deosebită sperând, că dacă urmașii lui Christos vor fi odată desbinați între olaltă, atunci va pute să-și îndrepte apoi loviturile împotriva lui Christos însuși și să dirime opul lui de răscumpărare. Dar Christos nici odată nu pôte să fie împărțit nici în sine însuși, nici în trupul lui cel mistic.

„Sintem deci convinși, că voi veți sprigini din toate puterile silințele Noștre întocmai ca și ceialalți catolici, cari ca și voi se cuprind cu edarea de jurnale și periodice.

„Pentru ca voi și ei în lucrarea acesta să culegeți roduri mai bnne și mai bogate, vă admoniam atât pe voi, cât și pe ceialalți, să împreunați cu vederi sănătoșe și simburôșe tot atâta prudință, moderațiune și concordie. Cu ajutoriul acestor însușiri vor dispăre dintre catolici neînțelegeri și dificultăți, și se va potența puterea și greutatea, când e vorbă de aceea, ca să vă luptați cu celealalte partide. — Vă felicităm, iubiți fii, pe cum meritați, fiind că până acum fără de a vă clătina ați observat acesta ținută; asta ne nutresce sperarea, că silințele voștre vor fi întimpinate din zi în zi tot mai mult de binecuvântarea lui Dumnezeu și de recunoștința ômenilor.

„Înțelegeți inse, că mai e mult de

Feuilleton.

Aventurile unui sclav.

Din însemnările unui misionar din Africa.

Astăzi veni la mine o persoană extraordinară. E Ogvana Devana, adecă „gura a uitat-o”, ceea ce are să se întregescă cu: „dar inima nu”. El e cârmaciul unei năi și a venit, pentru ca să ducă scânduri și doșe. N'ai, să-l întreb de viață, patrie, sat natal, tată și mamă. Odată l-am întrebat: „Unde e mamă-ta?” El a arătat spre pământ și mi-a zis: „Aci.” — El e un om renumit. Limba galoană o grăesce ca un Galoa. Când îl aud Pahuinii grăind, ei zic, că ei se țin de viața lor. Adumii de lângă rful Ogove superior susțin, că el ar fi un Aduma, și Ocondii, Ocoții, Ișogii, Simbil, Așangii, Pobii și Așirii îl înțeleg bine. El rupe și limba angleză și cea franceză, și în limbile acestea îl înțelegi, ce vre, mai ales când vre, să-i dăruești ore ce. Și chiar și cu Germanii se înțelege binisor. A fară de acesta mai are încă și alte însușiri admirabile: el e brutar, bucătar și mai pe sus de toate orator. Fiindcă îl folosesc a dese ori de mijlocitor și tălma-

ciu cu prilejul certelor dintre diferitele vite, el e și guraliv și minciunos. „Asta e meseria mea cea mai de frunte,” recunoșce el cu liniște, „cu asta câștig mai mult.” A fară de aceea o sticlă plină în mâna lui nu e în grije bună. Dar față cu atâtea însușiri bune cea din urmă are să trecă de un defect mic.

Lambarne nu e patria lui Ogvana Devana. El a ajuns aci de departe. De unde, nici el nu scie. Când l-a vindut tatăl său, el a fost încă mititel. „Nici aceea n'o sciu, dacă am plâns, când a trebuit, să părăsesc pe mamă-mea și satul meu,” așa spune el. „Amintirea mea cea mai veche se referesce la bătălie, cari le-am primit dela stăpânul meu, când din nebagare de samă i-am aprins coliba. Fiind că atari semne de prietinie nu-mi erau pe plac, într'o noapte am fugit cu un soț de robie. Noi duserăm cu noi câți va cremeni și alte câte va nimicuri. Patru zile și patru nopți rătăcirăm prin larga pustie. Credeam, că vom da de calea către patria noastră. Dar în șesul acela erau atâtea cărări, cari se încrucișau, cât mai pe urmă ajunserăm într'o pădure mare. Aci găsirăm cel puțin pome de mâncat și apă de beut. Ne plăcu tare aci. Soțul meu, care era mai mare, prada cuiburi de paseri, și

noi sorbiam oușele și mâncam puși. Odată priseram o șopriță, de altă dată o viperă și mai multe paseri în bițuri. Într'o zi pătrunserăm mai adânc în pădure și dădurăm de o cărare umblată. Firesce că merșerăm în urma ei, până ajunserăm la un sat mare. Ne bucurarăm! Întru început gândiam, că e satul nostru natal. Dar spre mirarea noastră aflarăm, că nu înțelegem limba, ce o grăiaș ômenii satului. Afară de aceea ômenii purtau aci cărpe vinete, roși și pestrițe, ba un flăcău mare purta pe cap și o pelerie. Lucrurile acestea ni-se părură foarte goșe. Noi vedurăm adecă până atunci numai nisce șurte impletite din firicele de plante. În coliba, în care ne duseră, erau trei statue mari. Cea din mijloc era totă roșie, avea dinți lungi ca ai animalelor și o sabie în drépta și un arc în sringa. Eu tremuram de frică și în ascunse. Cele alalte două statue reprezentau femei, cari păreau a fi foarte mândre, mai ales una cu un cap mare și cu nisce ochi mari, cari se înholbaș la mine. Eu voiam, să fug érá înapoi în pădurea noastră. Dar soțul meu îmi zise: „Să așteptăm până mâne diminéță!”

„O femee ne aduse banane. Eu luaș pe a mea cu frică și cu cutrémur și aștep-

dorit, asta sigur o și simțiți, fiindu-vă inima plină de iubire față cu patria voastră și cu frații vostri. Bărbăție deci! Întăriți-vă în silința voastră, înflăcărați-vă rîvna, pentru ca rodirile ei să se înmulțescă spre binele concetățenilor vostri, mai ales spre al fraților separați.“

„Germania“ adaugă la acestea: „Abia va trebui să accentuăm, că aci avem de a face cu o declarație momentosă a Scaunului Apostolic către întregă presa catolică și către cetitorii ei, de ore ce aci ni-se designază țintele cele dintâii și cele mai înalte, pe cari avem, să le urmărim. Așa dară nu luptele de partid curat politice, mai virtos nu anumite lupte în fond isvorite din egoism gol sînt problema noastră, ci pășirea pe arena de luptă pentru adevărul creștin și silința de a readuce pe cei rătăciți în sinul singurei biserici. Devisa jurnaliștilor catolici după Leo XIII are să fie de aci încolo: Ut omnes unum!“

Descoperiri nouă. — Nici nu s'a început bine investigarea în cauza lui Pulszky Károly, și deja se și fac descoperiri nouă. „Budapesti Hirlap“ în numărul său din 13 a. c. scrie între altele:

„Nu sîntem în norocoasă poziție, ca despre fiesce care din distincțiile regesci și din nobilitările, cari în timpul din urmă s'a publicat așa de des, să putem comunica date autentice, dar din cele ce scim cu tot respectul despre darurile bărbaților, cari în insuflețirea lor patriotică sînt gata la jertfe, sînt autentice următoarele date. Așa sîntem informați, ca au pus la dispoziția ministerului unguresc: *Contele Vigyázó Sándor 400,000 fl., baronul Harkányi Frigyes 200,000 fl., baronul Harkányi Károly 200,000 fl., baronul Solymossy László 300,000 fl., frații baroni Bohus 200,000 fl., la olaltă 1.300,000 fl.*

„Ne-ar plăcă, să întregim catalogul acestor patrioți marinimosi cu suma acelor daruri, pe cari le-au jertfit pe altariul patriei baronii Inkey și Zeyk, Mészáros Károly, cei

trei frați Beck, Radocza, Gneist și alții, dar durere, nu sîntem în poziția de a pute interpele în calitate de deputat pe Bánffy ori pe Jósika, *ore cât e de mare suma, carea au încredințat-o guvernului compatrioților nostri, cari au fost înălțați de Maiestatea sa la rang de nobili?*

„Ne pôte servi de mîngăere pentru banii publici defraudați prin Pulszky Károly, că la dispoziția ministerului stă un capital cu mult mai mare ca banii aceia.“

La acestea observă „Alkotmány“:

„Aci se nasce întrebarea, că ore guvernul prin sumele aceste s'a lăsat a fi corupt, ori pe ce fel de scopuri i-au dat respectivii sutele sale de mii? Spre scopuri publice ori dora spre corumperea poporului? — Cine dă samă de banii aceia? Acesta e o corupție, ca și care nu mai este pe lume.“

„Jertfa“ din Sofia. — Ieri s'a sevârșit în capitala Bulgariei un act, ca și care altul istoria nu cunoște: un tată a ucis sufletesce pe fiul său, pentru ca să și asigureze un tron.

Ferdinand de Coburg e acest tată nefiresc. În proclamațiunea, cu care a vestit poporului bulgar, că s'a hotărît la uciderea sufletesca a fiului său, a spus el multe lucruri verzi.

Între altele a dat fără cruțare în Sfinția Sa zicînd: „Am vădut speranțele mele zădărnice, de ore ce acolo, de unde am așteptat, n'am aflat înțeleptă pricepere pentru aceea, de ce are lipsă Bulgaria.“ Erupțiunea acesta arată, că de tare îi este turburată mintea. Căci nebulă e pretensiunea, ca biserica catolică să subordineze principiile și dogmele sale resonului de stat al Bulgariei. Ca și cum biserica catolică ar fi făcut-o acesta vre odată, fie chiar și de dragul statului celui mai puternic de pe lume.

Apoi zice, că la pașul acela s'a hotărît „din propria sa inițiativă“. Nimeni pe lume nu o crede acesta. Să fie ore Ferdinand de Coburg așa de smintit, căt el singur să o credă, să nu fie convins, că a grăit o minciună?

Dar absurditatea cea mai gretosă a

cuprins-o în cuvintele, cu cari zice, că „aduce pe altarul patriei cea mai mare și cea mai grea jertfa“. Nu o jertfa a adus el Bulgariei, căci Bulgaria nu are lipsă de el, esistența ei nu e legată de condiția, ca Ferdinand de Coburg să-i fie principe; ci el a cumpărat pe sama sa tronul dănd ca preț de cumpărare sufletul întâii născutului său. Și acesta e actul cel mai nefiresc, ce numai se pôte. Înțelegem, ca ore cine să și calce pe convingerea sa și de dragul unui interes temporal să se lapede de religiunea sa, deși e convins, că acesta e religiunea cea adevărată. E crimă mare și apostasia acesta, dar totuși putem să o pricepem. Inse ca un tată să fie convins despre adevăratatea religiunii sale, să consacre pe fiul său acestei religiuni, și apoi totuși să se hotărască a și asigura un bun lumesc așa, că în schimb pentru el aruncă pe întâii născutul său pradă unei religiuni, pe carea o consideră de falsă! Un atare tată nu mai e tată, ci un monstru!

Dacă i-a fost lui Ferdinand așa de tare de Bulgaria, de ce nu s'a jertfit ei pe sine însuși? De ce nu a lăsat pe soția sa, să meargă cu fiii săi la casa sa părintesca, și nu a trecut el însuși la „ortodoxie“? Dora „ortodoxii“ sigur ar fi primit cu mai mare bucurie o atare „jertfa“ și ar fi știut, să o aprieze grăbind a despărți pe principele său de soția lui catolică din ore care punct, bună ora din punctul „urii nedumerite“, și a-l cununa apoi cu o domniță „ortodoxă“, bună ora din Montenegro. Dar ce s'a amănat, nu s'a uitat. Noi așa credem, că nici trecerea lui Ferdinand la „ortodoxie“ nu va întârzia multă vreme, de cum va până atunci Bulgarii nu vor pacheta și speda din țară pe principele acesta nevrednic, pe cum făcuseră cu principele Alesandru de Battenberg, deși acela a fost alt fel de om.

Foile noastre neunite „Telegraful“, „Gazeta“ și „Dreptatea“ nota într'o mare de bucurie, pentru că „ortodoxiei“ i-a succes o izbîndă așa de strălucită în Sofia. Dar încă și mai mare bucurie va fi fost ieri în Iad.

tal, până ce soțul meu și-o mîncă pe a sa de jumătate. Atunci m'apuca și eu de mîncate, și mi-a plăcut foarte tare. Acum m'arunca pe coșarca plină de banane și apuca îndată cinci ori șese, și pentru cele mai de pe urmă ne băturăm amîndoi așa, căt privitorii isbucniră în risete. Fioresce că eu eram de desubt. Dar pentru aceea nu ni-se strică desubta. Ne țioră bine, și noi curînd ne hotărîrăm, să facem bole imanda, adică să ne aruncăm în genunchi înaintea căpeteniei, să-i atingem fruntea cu o băticuță și să-i rupem cărpa, prin cari lucruri ne declararăm de sclavi ai lui. Eu am rămas cam un an în satul acela, și dacă m'întreba, cine sînt, ziceam: „Pole.“ Căci așa se chema vița, care locuia în satul acela. Acum voiră, să m'ă trecă printr'un obicei, care pe acolo trece de obicei religios. Voiaș adică, să-mi pilăscă dinții. Eu zisei: „Nu, eu nu vreș, să mi-se strice dinții!“ Dar statua aceea grozavă din mijloc se întorse de odată către mine, ca și cum ar voi, să lovăscă în mine cu sabia. Statua încă avea dinți piliți. Ce gróză m'a cuprins, când am băgat-o acesta de samă! Trémuram așa de tare, căt nu puteam, să-mi țin gura închisă. Dinții mi-se băteau de olaltă, și preste voea mea mi-săngerău degetele. El m'ă bătă bine, și pedéșu imi fu, că m'ă închiseră la cele trei statue, și acolo aș fi avut, să petrec

noptea singur singurei. De mîncare încă nu-mi dădură nimica, de ore ce dinții mi-i priviaș de necurați. Dar eu înșelăș pe păzitorii mei și scăpaș, după ce noptase. Ajunsei calea, carea, după cum sciam, ducea la Așangi, și începuș, să fug prin nopțe și pădure.

„La câte va zile ajunsei la un sat și acolo îndată imi cercaș alt stăpân. Când cel de mai înainte veni după mine, sosi prea târziu, căci acum ar fi avut, să dea în schimb pentru mine diferite mărfuri. Spre norocirea ori nenorocirea mea în scurtă vreme după aceea imi muri stăpânul, și soră sa, o strigoe bătrână și cu o cale preutésă fanatică de idoli, m'ă moșteni după frate-său. Ea se certase nelcetat cu frate-său, cu cele alalte femei și cu totă lumea. Cu tot prilejul striga asupra mea și m'ă bătea. Pricina tuturor întimplărilor, cari o supăraș, eram eu, și nimic nu puteam să-i fac pe voe. Coșarca, în care culegeam banane, nici o dată nu i era destul de plină, legătura de lemne, ce o aduceam din pădure, nici o dată nu-i era destul de mare. Eu îi rideam prea mult, și m'ăncam prea mult și așa mai de parte. O dată sosi un preot mare de idoli. El avea un cuțit, nisce fôrfeți și vâpselă roșie. Omenii își șopteau nefcetat în chip taînice. Dar eu băgaș de samă, că vor, să m'ă tenezeze. Operația asta o vădusem de multe ori la Pobî. Omenii atunci strigaș și plân-

geaș tot de una. Din acestea conchideam, că tetovarea e durerosă. Și așa m'ă hotărîș, să-mi mântuesc acum pelea, pe cum imi mântuisem mai înainte dinții. Dora ea era așa de neșă și frumoșă și sclicia ca oglinda, când ieșiam din scaldă! Me culcaș deci și m'ă făcuș bolnav și zisei, că nu pot înghiți nimica, fără numai suc de trestie de zăhar și vin de finic. Așa trecură trei zile, fără ca să mi-se întorcă pofta de mîncare. Fioresce că noptea m'ă ajungea șomea, și atunci m'ă furișam la proviantul strigoii bătrâne și înfundam în mine, căt încăpea. Cum stă lucrul pe la voi pe la Europeni? Pe la noi la negri așa e moda, că omul mōre, dacă nu mai m'ăncă nimica. Omenii gândiaș deci, că sînt perdut, și eu îi aușiam, cum plîngeaș. Gândesci dora, că lacrimile acelea le vērșau pentru mine pentru Ogvana Devana? Nici de cum, ei plîngeaș pentru paguba, carea ar fi avut-o, dacă muriam eu sclavul lor. Amănară deci ceremonia tetovării, și spre bucuria cea mai mare a mea velduș, că preotul acela părăsi satul ducînd cu sine cuțit, fôrfeți și vâpselă. Ce lipsă și aveam, să port pe pelea mea figurî de șerpi și de ciocuri de paseri, pe pantece o potcovaș, pe pept stele și pe spate diferite linii? La câte zile după ce amăneș, nu s'a uitat, și omul cu cuțitul cel mare se înfățișă din nou în sat. (Va urma.)

Revista bisericească.

Din Patrie.

Curia regescă din Budapesta în ședința dela 1 Febr. a. c. a făcut o enunțare de mare importanță pentru biserică. Anume a declarat, că legile referitoare la așa numita „mână murtă“, pe cum sînt articlii de lege 55 și 75 din 1498, art. 17 din an. 1647 și art. 16 din 1715, cari restrîngeau dreptul bisericii de a cîștiga avere imobilă, se consideră de abrogată prin datină și prin desvoltarea dispozițiilor cu privire la dreptul privat. În urma acestei enunțări a curiei judecătorile pe viitor nu au să mai facă dificultăți la transcrierea averii imobile pe numele bisericilor recunoscute în patrie.

Micul deputat Pap Géza nu e mulțămît cu instrucțiunea din seminarele teologice și în ședința dietală din 10 a c. a poftit, ca seminarele greco-catolice și cele greco-orientale să fie strămutate la Budapesta în inima țării, — pôte pentru ca alumnii să cunoască mai bine corupția, ce domnesce în partidul guvernamental, din care face parte sfătosul deputat. Tot acest naiv ablegat liberal mai poftesce ștergerea celibatului. Se vede, că sînt beți domnii liberali de pretinsele succese ale politicii lor bisericesci.

Roma.

Comisiunea de cardinali și alți prelați esmisă în cestiunea reunirii bisericilor orientale desbinate a ținut în 9 a c. o conferință sub presiunea Papei. La conferință pe lângă cardinalii din Roma au luat parte și cardinalul Langenieux arhiepiscopul de Rheims și cardinalul Vaughan arhiepiscopul de Westminster.

Franța.

Guvernul francez e supărat pe nunțul apostolic din Paris, pentru că nu voesce, să recomande Papei persoanele propuse de guvern pentru ocuparea scaunelor episcopesci vacante. Ce e mai mult, guvernul poftesce dela S. Scaun, să revoce pe nunțul Ferrata și să trimită în locul lui alt diplomat mai de înțeles. S. Scaun din parte și pretinde mai energic, ca guvernul să-i propună atari candidați de episcopi, aprobarea cărora să pôtă urma fără de nici un scrupul.

Episcopul de Annecy a publicat de curînd o fôe volantă intitulată „Pentru cine să votăm?“ La întrebarea, că cine pörtă vina persecuțiilor, ce le suferă biserică în Franța, răspunde, că alegătorul catolic. „Votul meu, al alegătorului catolic, a produs persecuțiunea fără păreche a bisericii. Eu sînt de vină, că oficialii nu observă preceptele bisericesci, că prunci nu primesc instrucțiune religioasă, că în spitale morboșii mor fără mîngăerile religiunii, că călugării se alungă din țară, că biserică și drepturile instituțiilor ei se violază și suprimă.“ Energica fôe volantă lîgă de inima catolicilor, să voteze numai pentru atari candidați, cari promit pe onôrea lor civică, că vor apăra biserică.

Revista politică.

Afaceri interne.

Ministrul Wlassics spre a captiva bunăvoința deputaților a sulevat în dietă cestiunile cele mai ardente: cestiunea autonomiei și a congruei. Cu acêsta a cređut ministrul, că va trece curînd preste budgetul cultelor. Dar s'a amăgit. Opoziția a înțeles apucătura ministerială și chiar cu cestiunile amintite a început, să se ocupe mai pe larg.

Încă în ședința din 7 a c. a demască Ugron pe Wlassics și i-a zis, că în loc de a improvisa cu autonomia și congrua scene teatrale, mai bine ar face pașii de lipsă spre resolvirea lor. Pe oratorul nu-l mulțămesc promisiunile góle. „Dacă ați separat biserică catolică de stat,“ le zice liberalilor, „dați îi dreptul, ce l-ați dat deja tuturor bisericilor.“ Să se concedă drepturi egale tuturor bisericilor. Mai încolo doresce oratorul, ca interesele bisericilor să se unescă în un punct anumit, și atunci va înceta licitația și exploatarea lor de către guvern. Cu privire la patronatul regesc, care azi se deprinde prin mijlocirea guvernului, Ugron poftesce, să se elibereze biserică catolică de acêsta cătușe de aur. Autonomia să fie deplină și independentă, și dreptul de întervenire al guvernului să fie dețermurît prin legi. În fine propune, ca guvernul să se îndrume a veni cu un proiect de lege spre a regula raportul bisericilor față de stat. Aici amintesce Ugron despre bisericile și școlile, cari lucră spre rēsturnarea statului, atacă integritatea statului și nutresc ură în contra națiunii magiare și a limbii statului. (Aiurări incurabile.)

Hock zice, că guvernul amănă regularea congruei, ca să pôtă face presiune asupra preoțimii la alegeri.

În ședința din 8 a c. ministrul Wlassics răspundend oratorilor opoziționali desvóltă de nou programul său cu privire la culte și instrucțiunea publică. Declară, că lucrările prealabile spre revisuirea legii pentru școlile populare sînt în curgere. Nu întărzie a spune, că sînt și atari auctorități supreme bisericesci necatolice, cari nu răspund nici la 15—16 recercări și încă mai ales în cauze de agitațiunii în contra statului. Crede, că va întimpina aprobarea camerei întregi, dacă și până la revisuirea legii va lua mēsurî pe cale novelară spre sanarea rēului. Statificarea școlilor nu o înțeleg așa, ca și cum confesiunile nu ar mai puté ține școli, ci numai voesce, ca statul să-și pôtă validita ingerința în ele, întru cât e de lipsă. Cu respect la raportul dintre biserică și stat ministrul declară, că dînsul nici cînd n'a acceptat principiul despărțirii totale a bisericii de către stat. Acest principiu nu e pus în practică nici în America, nici în Belgiu, nici airia. Ministrul doresce numai a separa cercul de activitate al bisericii de către a statului. Prin legea despre liberul esercițiu religionar nu s'au despoiat bisericile istorice de dreptul lor, ci numai s'au împărtășit și nouéle confesiuni de binecuvîntarea egalității și a libertății.

În ședința din 10 a c. Szmialovszky

descrie starea materială de compătimit a preoțimii din părțile nordice ale țării și urgiteză regularea congruei, érá până atunci prelații să vină în ajutorul preoțimii prin dărnicia lor cunoscută.

Cu afacerea Pulszky K., care cu minte ușoră a cheltuit o jumătate de milion stórsă de pe averea poporului contribuent, s'a ocupat Lunî contele Apponyi arétând, că cabinetul Wekerle, după ce și-a dat abzicerea și conducea agendele numai în mod provisor, a trecut preste cercul competenței sale asignând lui Pulszky preste 200 de mii de floreni, mai înainte de ce acesta ar fi dat samă de cele 167 de mii deja primite. Asemenea necorect a purces și Wlassics dând încă 115 de mii unui om, care desconsidera instrucțiunile ministeriale. Fiind că scandalul a devenit european, cere, să se facă lumină, arétându-se lumii culte, că Ungaria nu se teme de lumină. Spre acest scop propune, să se esmită o comisiune parlamentară de 15 membri, cari să cerceteze afacerea picturilor și alte afaceri, ce sînt în nex cu aceea.

Bánffy s'a opus la propunerea lui Apponyi. El impută opoziției, că descopere corupțiunea, zicend, că nu este în interesul țării, ca din zi în zi să căutăm cestiunile, cari le putem numi scandale. (Dară morburile numai descoperite și constatate se pot sana.)

Cuvintele lui Bánffy au provocat scene furtunose. Mai multe voci din opoziție se auđiau: „Hoție! Gazde de hoți!“ Numai declararea lui Wlassics, că a dat pe Pulszky pe mîna justiției, a mai domolit tumultul.

În apărarea guvernului a sărit Marți fostul ministru Wekerle, sub care și-a început Pulszky cariera cumpărării de picturi. El voesce, să arete, că guvernele au purces corect punend la dispoziția lui Pulszky sume mari de bani mai înainte de ce acelea s'ar fi votat de corpurile legiuitoare, și susține, că chipurile reprezentă suma, cu care au fost cumpărate.

Mercuri Zelenyák, unicul deputat al partidului poporal, zice, că epoca presentă o pôte caracteriza numai prin cuvîntul „corupție“. Domnesce corupția în oficii, în presă, în legislațiune, în școlă, la preoțime, pretutindenea. Una după alta cad victimele. Cea dintăi a fost Miklós Gyula, a doua Pulszky K. Nimeni nu scie, cine va fi cea mai de aprópe jertfă. Pôte că însuși ministrul de interne Perczel Dezsó. În direcțiunea pentru construirea căii ferate vicinale slavone a figurat și Perczel 6 luni după denumirea lui de ministru. În direcțiunea societății pentru construirea liniei slavone între Eszék și Pozsega pe lângă Jidanií Beimel, Deutsch, Haas Jacob și Haas Emil a fost și Perczel Dezsó și încă 6 luni ca ministru. Căștigurile realizate de societate se calculază preste un milion.

Ministrul Perczel declară, că el a repășit din direcțiunea acelei societăți îndată după denumirea sa de ministru, deci nu pörtă vină, că numele nu i-s'a șters din registrele direcțiunii.

Polonyi în ședința dietală de Joi reflectând la răspunsul, ce l-a dat ministrul Perczel lui Zelenyák, zice, că mi-

nistrul prin apărarea sa arată, că nu cunoște legea. Fie care membru al direcțiunii e responsabil, până când numele lui figurază în conspectul firmei. Și e de mirat, că în acest timp cade înmulțirea capitalului și respectice emisiunea de acții. Perczel a pășit în scaunul ministerial ieșind din consiliul administrativ al Haas-ilor, ai acelor Haas-i, cari pentru mituire grave au fost și în carcer, și fiind că nu merită încredere, au fost eschiși dela ori ce întreprindere de a statului. Regretă, că Perczel și ca vicepresident al dietei a rămas în atare societate. — Ministrul vedându-se strimtorat zice, să să cerce compasul spre a se vedea, ce bărbați mai ocupă loc în direcțiunile Haas. Adecă mai sînt și alți păcătoși. — În cestiunea Pulszky K. Polonyi propune, să plătescă acei ministri, cari i-au asigurat bani, dară au negles supraveghierea și controla cu privire la folosirea lor, căci din banii țării nu e iertat, să se perdă chiar nimica.

Anglia.

Parlamentul englez s'a deschis în 11 a c. prin discursul tronului, în care se accentuează, că Anglia se află în raporturi amicale cu puterile străine. Cu Franța s'a făcut învoelă spre a se asigura independența Siamului. Asemenea au ajuns la înțelegere și comisarii trimiși, ca să statorască limitele între India, Afganistan și provinciile țării ruse. În cestiunea Venezuelei speră, că tractările vor duce la rezultat mângăitoriu. Sultanul a primit punctele principale cu privire la reformele din Armenia. E dureros, că fanatismul unei părți a populațiunii turcesci a îndeplinit atâtea violențe în imperiul otoman. Năvălirea armată de pe teritoriul sudafrican, ce stă sub supraveghierea Angliei, pe teritoriul republicii Transvaal a provocat ciocniri sângeroase. Altcum atitudinea presidentului Krüger arată, că el recunoște de îndreptățite gravaminele ridicate de majoritatea populațiunii din Transvaal. Obiectul principal al debaterilor parlamentare va fi modalitatea de a consolida și ridica marina de război. Adecă si vis pacem, para bellum.

Turcia.

Insurgenții din Zeitun au capitulat sub condițiunile următoare: 1. Predau toate armele de război, dară să se cofisce armele și dela Mohamedanii din jurul Zeitunului. Armele de lipsă spre apărarea personală și-le rețin. 2. Amnestia generală pentru indigenii, respective urmărirea pe cale judicială ordinară a delictelor comune. 3. Edificarea căsarmelor dîrmate, cum și pretensiunile și respective contribuțiunile populațiunii se lasă în judecata sultanului. 4. Să se denumescă căimacanii creștini amăsura reformelor. — Ambasadorii vor pofti declarații formale dela Pórtă, că va garanta siguritatea vieții și averii insurgenților. Dintre toți supușii turcesci numai pentru Românii Macedonenii nu se face nimica, căci de ei nu se teme sultanul, fiind că sînt prea loiali.

Bulgaria.

Principele Ferdinand și-a primit prețul pentru apostasia fiului său. Pe cum anunță semioficiosa „Agence Balcanique“, sultanul recunoște pe Ferdinand de principe al Bulgariei și a încredințat guvernului turcesc, să mijlocască recunoșterea lui Ferdinand și din partea marilor puteri. Sultanul și până acum l-a vădit bine pe Ferdinand și prin declararea lui de principe a voit numai să împlinescă dorința Rusiei, care răsplătesce pe Ferdinand pentru rebotezarea fiului lui. Rusia răsplătind pe Ferdinand voescă a-și asigura de nouă influința în Bulgaria, ca astfel să se scape de Ferdinand, cum s'a scăpat de Alesandru, când nu a mai servit intereselor ruse. Ce vor zice puterile europene la noua stratagemă a diplomației ruse, nu se știe, dară e probabil, că ele nu vor împedea pe Bulgarii de a se înjuga la carul Rusiei.

Esarchul bulgar a sosit Marți în Sofia.

Circular.

(Continuare.)

Deși prin instrucțiunea Înaltului Cor Episcopesc ni-se prescrie, că ce ținută să luăm și noi preoții și credinciosul popor față de legea matriculelor civile, și așa zisului matrimoniu civil, totuși după ce au emanat și mai târziu ordinațiunile dela Înaltul ministeriu, la aplicarea acelor legi, și mai virtos ca pe cum una ne este credința sfântă, așa și față de acestea legi să purcedem toți în uniformitate și să nu facem nimica nici clerul nici poporul mai mult spre înălțarea nimbului acestor legi, decât numai aceea, ce ni-se impune, am aflat consult a reînprospeta următoarele:

1. După ce și după pășirea în viață a legilor și matriculelor civile toate legile, s. canoae, statute și datini a bisericii noastre față cu închierea s. taîne a căsătoriei rămân și stau nestrămutate și neclintite ca și stinca cea sfântă de 2000 de ani, pe care e zidită biserica noastră, — pe care o au negrit valorile puterii lumesci, dar s'ad frânt de dînsa — și pe viitorii ca și până acuma credincioșii, cari vor voi a închia sfîntul sacrament al căsătoriei, înainte de toate trebuie să se prezenteze înaintea preotului său părintelui sufletesc, vor închia credință înaintea preotului, se vor face cele trei vestiri în s. biserică, de cum va sub timpul vestirilor se vor descoperi impedimente canonice statorite de biserica noastră, se va cere dispensațiune dela Ilustritatea Sa Episcopul, și aici în Selagiu dela casurile delegate prin Ilustrul Arhiepiscopul dela oficiul vicarial, după praesa usitată până acuma, că de la cari impedimente e facultat a dispensa acest oficiu vicarial, este cunoscut veneratului Cler.

2. La acest loc am onóre a atrage prețuita atențiune a veneratului Cler asupra cuprinsului punctului al 7-lea din instrucțiunea corului episcopesc adresată clerului. Casul amintit în acest punct, că dacă sponsii ar fi defipt cu oficialul civil ziua pentru sevârșirea formalității civile înainte de a fi mers la parochul lor, și nu ar puté amâna pe altă zi ceremonia aceea civilă, se da facultate parochilor și administratorilor parochialii de a dispensa de la vestirea a două

și a treia și dela timpul oprit, numai la orașele mari pôte obveni, dar nici de cum la satele noastre, pentru că clerul nostru tot de una știe previe, că cari sînt căsătorinții în cutare va parochie, și previe știind pedeca vestirilor și a timpului oprit, are atâta timp, ca să pótă cere dispensațiune de la forul competent, — aici la noi oficiul vicarial, — prin urmare nu va subversa lipsa aplicării acestei modalități, prin care se vatămă necul ierarhial; prin urmare rog pe Ven. Cler, să susțină praesa canonică usitată până acuma pentru dispensarea de la vestiri și timpul sacrat cu atît mai virtos, și să nu creăm casuri excepționale, pentru că introducerea casurilor excepționale pe rînd ne va desbrăca pe toți de toate drepturile. Acastă esplicațiune e destinată singur pentru cunoștința veneratului Cler.

3. Trebuie să pregătescă M. On. dñi frații preoți ca și până acuma atestatele prescrie prin Înaltele Ordinațiuni Arhieresci despre împlinirea promulgațiunilor, despre instruirea căsătorinților în rugăciuni și închiăturile credinței, și că nu subverséză impedimente canonice, și despre pregătirea miretoilor cu S. Sacramente. și să strada dimisionale, dacă miretoii sînt din două parochii, și acestea documente veneratul Cler nesmintit să le susțină oficiului protopopesc spre dobîndirea binecuvîntării sau schedulei de cununie împreună cu taca usitată, și fiind mai dese oficiile postale, pentru cruțarea călătoriilor credinciosului popor se pot efectui pe calea postală. Dar încă o dată atrag atențiunea veneratului Cler spre susținerea neschimbată la consolidarea legăturilor ierarhiale și a iurisdicțiunii reciproce între Ven. Cler, oficiile protopopesci și cel vicarial, că legătura solidarității ne va fi arma cea mai puternică spre bravarea furtunelor.

4. Stolele îndatinate până acuma are drept a le percipia ven. Cler și în viitor, pentru că tot aceleași servitii le va face și în viitor ca și în trecut, cari stole față de greutățile multifarie, cari apasă umerii clerului nostru pentru binele sufletesc și temporal al credincioșilor, se pot numi foarte moderate, de ore ce preoțimea română trebuie să mergă cu crucea în frunte și întru apărarea drepturilor poporului român.

5. Căsătorinții după ce vor închia credința înaintea preotului, trebuie să mergă la oficiul de matriculare politic spre a se însinua și acolo pentru vestirile civile. Înse terminul pentru împlinirea actului înregistrării civile înaintea oficiului purtătoriu de matricule civile să nu-l hotărască nici odată căsătorinții, până când mai înainte nu se vor conțelege cu preotul, și la oialtă vor defige ziua cununiei și nu vor fi pregătiți cu celea spirituale prescrie prin s. biserică înainte de închierea s. sacrament al căsătoriei, ca așa să convină ziua îndeplinirii actului civil cu cea a cununiei bisericesci.

6. După ce din ziua însinuării la oficiul purtătoriu de matricule civile — pentru vestiri civile — până la îndeplinirea actului civil al înregistrării se recere un restimp cam de 23 zile, Ven. Cler încă la începutul carnavalului să facă atent pe credinciosul popor, ca cei ce au propus de a închia s. legătură a sacramentului căsătoriei, să nu amâne efectuarea propusului pe săptămânile din urmă, ca să nu dea de pedecă din partea oficiilor purtătoare de matricule civile.

7. Să se aducă la cunoștința credinciosului popor, că pe cum și înaltul ministeriu a emanat ordinațiune în această privință, pentru îndeplinirea actului de înregistrare la oficiul purtătorii de matricule civile să nu se prezenteze convoiul nuntașilor, ci numai mirele și mirésa și doi bărbați ca martori; atâta pretinde legea, mai mult nu, să ținem strict legea, ér mirésa încă fără cunună pe cap sau alte semne de cununie bisericască, cum sînt stégurile și semnele fraților de mire, cu un cuvînt nici o podobă sau pompă esternă să nu folosescă din ceea ce are datina poporul nostru să folosescă la sêrbătorirea solemnității sfîntei cununii bisericesci. Inse și legea civilă ezice, că țintesc într'acolo cu dispușerile sale referitoare la matrimoniul civil, — care după credința noastră e numai o înregistrare civilă, — ca în îndeplinirea aceluî act nimic să nu fie, ce ar semăna cu solemnitatea cununii bisericesci; cu atât mai virtos nu ne este iertat nouă românilor gr. cat. a adange mărirea aceluî act civil cu întrebuintarea la sevârșirea lui a scumpelor noastre datini strămoșesci, pe cum sînt nănașii, cununa de mirésă, stégurile, frații mirelui și surorile miresei; acestea onorate persoane și obiecte au însemnătatea lor religioasă și sfîntă singur întrebuintate și desfășurate la solemnitatea sêrbătorescă a închiării sfîntului sacrament al căsătoriei în biserică înainte s. altariu, unde preotul servul lui Dumnezeu rógă scoborirea binecuvîntării și a harului ceresc preste capetele încoronate, sufletele și inimile unite a celor, cari pășesc la s. legătură a sacramentului căsătoriei.

Inchiu: cu cât sînt norii mai grei asupra capetelor noastre, cu credință atât mai mare să ne îmbrățișăm și stringem la sufletul și inima noastră scumpeturile sufletului nostru, adecă legea noastră cea sfîntă și celea 7 sfînte talne ale bisericii noastre, ritul, limba și virtuțile strămoșesci, căci scim noi, că sórele când scapătă de sub nori, cu atât mai strălucitoare fi sînt razele, așa și noi sperăm în Dumnezeul părinților nostri, că va împraștia norul, care întunecă orizontul bisericii noastre, și éráși va străluci sórele mângăerii și al mântuirii; pentru că sórele și sub norul întunecos tot sóre rămâne, așa și legea noastră cea sfîntă și atinsă de norul negru al apăsării tot lege rămâne, întemeiată și lătită pe rotogolul pămîntului de cătră Mântuitorul lumii Christos, care a zis și zice și azi cătră noi: „Nu vă temereți, că eu am învins lumea.“

Aflu consult, ca acest cercular On. Cler să-l decopieze și lăsând afară pasage, cari se țin de activitatea clerului, să-l publice credinciosului popor în biserică.

De altmintrea oftându-vé sêrbători ferice și an nou rourat de harul ceresc, cu deplină stimă frățescă sum

Șmieul Silvaniei la 31 Dec. 1895.

Al M. On. Frăților Vóstre

adict stimător frate

Alimpiu Barboloviciu

vicar for. gr. cat. episcopesc al Silvaniei.

Noutăți.

Din Arhidieceasă. Onoratul **Simeon Marincaș** administrator parochial în **Bogdana** din tractul protopopesc al Almașului este numit paroch al acelei parochii.

Lucru simptomatic. Profesorii și studenții dela gimnasiul nostru vor să introducă érá sêrbătorea scolastică din ziua de Trei Sînți. Au aranjat adecă în 11 a. c. o produc-

ție declamatorică și musicală. De altmintrea silința asta nu e nouă, ci se mai făcuse și acum sînt trei ani. De astă dată programul producției a fost următoriu: 1. „Fantasie românească“, exec. de orch. 2. Fragment din Satira III. M. Eminescu, decl. de A. Crăciunescu, cl. VIII. 3. „Coriolan“, Tárkány B., decl. G. Repede, cl. VII. 4. „Țară mândră“, executată de corul studenț. 5. „Timoteu Cipariu“, disertație de Iustin Nestor, cl. VIII. președ. societății. 6. „Der Taucher“, F. Schiller, declamat. de V. Bontescu, cl. VII. 7. „Ad inventum Romanam“, de Q. F. Horatius, decl. de I. Giurgiu, cl. VIII. 8. „Sosirea lui Odisseu în țara Feacilor“, decl. de Gerasim Vana, cl. VIII. 9. „Marșul mitropolitului Mihail“, executat de orchestra studenților. — Deja acum sînt trei ani ne-a fost atins foarte neplăcut aceea, că declamația românească a fost împrumutată din Eminescu. De atunci așa se vede, că studenții au mai progresat în dragostea acestui poet: de astă dată nu numai declamația a fost împrumutată din poetul acesta pesimist și sensual până la pornografie, ci și motto pentru disertația festivă încă a fost împrumutat tot din același poet.

Pentru școala gr. cat. din Dumitra în protopopiatul Sebeșului a donat dl notariu cercual Ludovic Andreiu 11 Abcedare, 50 tece de scris și 36 ceruse spre a se distribui școlarilor. Pentru fapta-i nobilă i-se aduce mulțămîntă dlui donatori.

„Patria“ institul de credit în Blăș și-a ținut Sâmbăta trecută a X-a adunare generală. Din bilanțul de pe 1895 și din raportul direcțiunii scotem următoarele date mai interesante: Capitalul de acțiuni a fost de fl. 89.830. Depunerile fl. 524,783-35. Reserva fl. 50,648-89. Profitul fl. 16,329-28. Circulațiunea anului fl. 5.689.885-01. Din venitul rămas după plățirea tantiemelor și a procentelor s'au distribuit spre scopuri de binefacere fl. 617-08, anume orașului Blăș pentru pardosirea stradelor fl. 167-08, școlii de fete fl. 150, Asilului fl. 100, Despărț. XI al Asoc. și studenților bolnavi din Blăș câte fl. 50, societății „România Jună“, pompierilor, studenților din Cluș și studenților bolnavi din Brad câte fl. 25. — Tot atunci s'a întregit direcțiunea reorganizându-se dnii Ioan M. Moldovan, Ioan F. Negruț și George Vancea și s'au ales în comitetul de supraveghere pe trei ani domni Dr Vas. Hossu, A. C. Domșa, Ștefan Pop, Alesiu Viciu și Sal. Sinberger.

Carte oprite. Ministrul de interne a oprit cartea „Fragmente din autorii români vechi și moderni“ apărută în București, érá ministrul de comerț a dat ordin pentru confiscarea ei la poste unguresi. E de ajuns, să audă domni ministri liberali și numai de numele de român, ca să se sparie. De s'ar spăria de economisarea liberală, care duce țara la ruină.

Noi medic român. Dl Ioan Rednic din Dragomiresci (Marmăția) va fi promovat în Budapesta la gradul de doctor în științele medicale.

„Un caracter firm bărbătesc.“ Cu inscripția acesta reproduce „Dreptatea“ din 27 Ian. din „Timpul“ istoria sinuciderii unui căpitan cu numele Carp din armata română. Istoria e cam lungă, dar resumatul ei e, că numitul căpitan a întreținut relațiuni intime cu soția unui avocat, dar descoperindu-se lucrul a dat generalului Arion cuvîntul său de onore, că va rupe legătura aceea, ér apoi călcându-și cuvîntul dat s'a sinucis. La acestea adaugă „Dreptatea“: „Noi luând act despre această regretabilă întimplare nu putem de cât de altă parte să gratulăm sincer armatei române pentru astfel de caractere, de cari ea într'adevăr pôte fi mândră.“ — Minunat! A unei ceta Apostolilor încă putea fi mândră, că Iuda a vîndut pe Mântuitorul, ér apoi s'a spînzurat. Învață, Române, morală din jurnalistică ta! Ér „Dreptatea“ ierte-ne întârziare.

„Durere față de catolici.“ A produs mare consternare asupra liberalilor și în deosebi asupra ministrului Bánffy desvêlirea comunicată de „Vaterland“, că adecă ministrul

Bánffy prin o circulară confidențială a cerut ajutoare pecuniare de la episcopii catolici. „N. Fr. Presse“, organul vienez al guvernului magiar, recunoște, că Bánffy a cerut bani de la episcopii catolici, dară i-a cerut spre scopuri religioase catolice. Câtă durere față de catolici, că piul Bánffy se hotărăse și a cerși pentru ei! Cine nu o crede, întrebe presa jidano-liberală.

O invenție genială. „Pesti Hirlep“ scrie: Într'o sală mare a casinei din Lipót-város (B.-Pesta) domni Iuliu Florea și Alexandru Oltean și-au arătat înaintea unui mare public pricepător și înaintea reprezentanților presei rezultatul unui studiu al lor cu adevăr genial. Această invenție este chemată de a împedea nenorocirea pe linia ferată. E vorbă de un lucru simplu, priceput și de cel mai laic om și... horrible dictu, inventatorii nici nu sînt ingineri. Unul este stud. iurist genial, celalalt e soțul său credincios de muncă, care de-asemena are altă carieră. Ei au fabricat două trenuri vicinale mici, cu cari au demonstrat celor de față invenția lor, care cu siguranță în cui end va fi aplicată la căile ferate din lumea întregă. Invenția delătură cu posivitate orî ce pericol de ciocnire dintre două trenuri. Tinerii numiți au făcut și socotela, din care rezultă, că aplicarea invențiunii lor pentru căile ferate maghiare nu ar costa nici un milion fl., pe când o altă invenție de natura acesta costă cel puțin 40—50 milioane.

Pulszky K. în temniță. Directorul pinacotecei regnicolare a fost transportat din casa nebunilor în carcer ordinar preventiv. Când s'a prezentat la el judele însărcinat cu investigarea afacerii, Pulszky a răspuns corect și și-a luat avocat pe Dr Nagy Dezső. La întrebarea, că pentru ce nu și-a dat rațiunii, a răspuns, că dînsul numai în Decembrie s'a relutors în patrie, érá provocarea ministrului a primit-o numai în 2 Ian. așa, cât nu a i-a rămas timp de ajuns pentru darea de rațiuni.

Procesul de presă al deputaților Bartha și Holló, intentat de fostul ministru Wekerle pentru calumnie, s'a pertract și la curie fiind respins recursul de nulitate al condamnațiilor. Deci Bartha (în contumaciam) va avé să sufere 6 luni de carcer și să plătescă 1000 fl. v. a. Tot la atâta a fost condamnat și Holló, dar ne reprezentându-se din cauza morbului la pertractare, cu el se va ține pertractare nouă. E de însemnat, că Wekerle s'a simțit vătămă, când au scris în „Magyarország“ cei doi deputați, că și el ar fi implicat în afacerea cumpărării de ziare a companiei Haas și Deutsch, și Perczel, pe atunci vicepresident al dieței, chiar în această companie figura ca membru în direcțiune la o altă întreprindere lucrativă.

„Antisemitism practic.“ Sub acest titlu scrie „M. Allam“, că în comuna Helta din comitatul Gómör este în înființare o „reuniune de consum“ pe acții. „Membri pot fi toți acei locuitori din comună, cari se vor obliga, că nu cumpără dela Jidani. Cât ce calcă cineva acest obligament, se eschide din sinul asociației.“

Procesele sub 20 fl. Curia reg. din Budapesta a declarat de curînd, că prile pentru pretensiunea de datorii mai mici de 20 fl. cad în competența judecătorei comunale chiar și în cazul, când afacerea, ce servece de basă la pretensiune, este comercială.

Casuri de morțe. Carol Schmidt Stoica paroch în Ostrovul mare în protopopiatul Ulpiei Traiane a repausat la 2 Febr. în anul al 34-lea al etății și al 7-lea al preoției. — Ioachim Iubaș paroch în Stei a repausat în 5 Februar în etate de 54 ani în anul al 31-lea al preoției. — Iosif Marincaș preot deficient în Bogdana tractul protopopesc al Almașului a repausat în 27 Decembrie 1895 în anul al 84-lea al vieții și al 62-lea al preoției. — Basiliu Busoiu paroch în Buia din tractul protopopesc al Sibiului a repausat în 3 Februar în anul al 53-lea al vieții și al 25-lea al preoției.

În veți amintirea lor!

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Minciuni istorice
și diferite alte minciuni.

(Continuare.)

Mai multe credem, că nu vor fi de lipsă, să reproducem din documentele bizantine, pentru ca să putem zice, că am dovedit, cum „Tel. Rom.“ cu sfruntarea-i obiceiuită lovesce în față adevărul istoric, când susține, că „pe timpul împărțirii imperiului roman în imperiul de răsărit și în imperiul de apus prin Teodosiu cel mare, și chiar multe vécuri după aceea“ bisericile din diferitele părți ale lumii „numai prin unitatea credinței erau dependente unele de altele și toate între sine“. Documentele bizantine spun limpede și lămurit, că da, aceea-și credință a fost și pe acel timp legătura de unitate a bisericii lui Christos, dar tot așa de limpede și lămurit spun ele și aceea, că bisericile toate și în special cea bizantină în vécurile acelea în cele ale credinței atrănuă dela scaunul s. Petru, și că unitatea acesta a credinței a susținut-o „scaunul păstoresc cel mai înalt, în care Christos a depus cheile credinței, împotriva căruia porțile iadului nici odată nu au învins și nici nu vor învinge“.

Da, dlor dela „Tel. Rom.“, acesta v'am dovedit-o chiar din documente bizantine. Și după acesta noi cu inimă liniștită vă putem zice, că dacă nu vă e rușine de ómenii a tracta pe cetitorii dvóstre cu minciuni istorice așa de sfruntate, totuși ar trebui macar să vă fie frică de Dumnezeu, care cu referire la cel ce resping adevărul recunoscut, a zis: „Cel ce va zice cuvânt împotriva Spiritului Sfânt, nu se va ierta lui nici întru acest veac, nici în cel ce va să fie.“

Mai zice „Tel. Rom.“, că „pe timpul împărțirii imperiului roman în imperiul de răsărit și imperiul de apus prin Teodosiu cel mare, și chiar și multe vécuri după aceea“ „fie care biserică particulară națională respective dintr'o prefectură ori provincie politică era independentă față de toate celelalte biserici în cele administrative, ba unele chiar și în cele ale cultului divin, după cum era cuprinsă în cadrul unei episcopii, mitropolii ori patriarhii“.

Să mai dovedim óre și aceea, că puterea supremă de jurisdicție a episcopului Romei a fost recunoscută dela începutul bisericii și până pe timpul lui Fotie? Să o facem și acesta, restringând demonstrarea între margini cât se póte de înguste.

Întăiu și mai întăiu îndrăznim a face dlor dela „Tel. Rom.“ observarea, că „biserică creștină originală“ nu a întemeiat-o Teodosiu cel mare nici altul pe timpul lui, ci Domnul nostru Isus Christos și anume cam cu trei vécuri și jumătate înainte de Teodosiu cel Mare. Presupunem, că atăta cunoscință a istoriei bisericii creștine au și dlor, cât să o scie acesta. Și dacă totuși cutezăm, să facem observarea de mai la deal, la acesta ne îndemnă împrejurarea, că dnii dela „Tel. Rom.“ biserică de pe timpul lui Teodosiu cel mare, împărțită în „episcopii, mitropolii ori patriarhii“ și încă după naționalități și după perfecturi ori provincii politice, o numesc „biserică originală“.

Să vedem deci, care a fost raportul împrumutat al singuraticelor episcopii în „biserică creștină originală“.

Cei dintăiu conducători ai bisericii, puși de însu-și Domnul nostru Isus Christos, au fost apostolii, dar așa, că s. Petru era capul și mai marele lor al tuturor. Céstă din urmă ne-o vor concede până și dnii dela „Tel. Rom.“, mai virtos după ce însu-și părintele lor Fotie le promergeră cu esemplul său în privința acesta. El numește pe s. Petru în mod constant *cel dintăiu, cel mai înalt, cel mai de frunte între învățăcei, mai marele, conferențiarul Apostolilor, acela, căruia i-s'au încredințat cheile la porțile împărăției cerescă și întrarea într'insa, ¹⁾ care asemenea unui consul pórtă grije de credincioși, ²⁾ acela, căruia avea să i-se concedă primatul lumii, ³⁾ și pe care sint aședate temeliele credinței. ⁴⁾*

Urmără trei vécuri de luptă înverșunată: de o parte toate crușimile, pe cari mintea omenescă e capabilă de a le inventa, ér de altă parte o singură armă, tária convingerii.

Periódă persecuțiilor nu oferă în biserică creștină teren pentru tendențe de a se înalța preste alții în privința ierarhică. Pe cale de tot simplă și firăscă s'a dezvoltat sistemul mitropolitan, pe cum și focularele cele mai de frunte ale vieții bisericesci, anume Roma, Alexandria și Antiochia țineau numai prin vađa bisericăscă mai înaltă câte un complex de provincie bisericăscă într'o legătură. Numai puțin și fórté a rare ori doriau manifestări externe de onóre. Regulele statorite și observate de înaintași treceau de norme venerate și sante. Legătura concordiei dintre toate bisericile încă nu se turbura prin silințele ambițioase ale unor episcopii singuratici, pe cum s'a întimplat mai târziu. În epistolele membrilor celor mai de frunte ai episcopatului domnesce un ton simplu, cordial și frățesc. Desbinările erau aprópe tot de una numai locale și se întimplau numai în lăuntru una și aceeași biserică, ele nu desbinau biserică de biserică. Au fost pe acel timp diferite lupte în sinul bisericii, dar între luptele acestea nu găsim nici una din cauza înălțării neîndreptățite a vre unui episcop preste sfera lui de jurisdicție ori din a usurpării unui drept iurisdicțional străin, pe cum s'a întimplat mai târziu. Nu găsim în istoria periódei aceleia vînarea aceea după precelința esternă, carea o deplâng așa de des scriitorii bisericăscii începând din vécul al IV-lea. ⁵⁾ Clerul și poporul erau încă strîns uniți cu episcopul, și cest din urmă încă nu se întimpla, să fie fără de cler și popor, ca mai târziu. ⁶⁾ Curtea împărătescă încă nu era ținta de călătorii de ale episcopilor. Aerul aulic încă nu molipsise spiritele Orientalilor, strălucirea onorurilor lumesci încă nu-i înstrăinase dela oficiul păstoresc și dela grelele lui datorințe. De aceea Paul de Samosata, — chiar și abstragând dela eresa lui, — era părinților

¹⁾ *Τῶν οὐρανίων πυλῶν τὰς κλεῖς ἐμπιστευμένους καὶ τὴν εἴσοδον.* Ep. 1. n. 25.

²⁾ *Καθυπατεύων* q. 43. c. 6.

³⁾ *Ἐμελλε τῆς οἰκουμένης προστασίαν καταπιστευθεῖσθαι* ep. 178.

⁴⁾ *Ἐφ' ᾧ τὰ τῆς πίστεως κείται θεμέλια* ep. 243.

⁵⁾ Basil. M. ep. 204 ad Neocaes. c. 7.; ep. 51. Euseb. Hist. Eccl. VIII. 12 spune, că certele între episcopii și timpurile mai rele s'au început în anul cel dintăiu al lui Dioclețian, în cari biserică a avut parte de pace.

⁶⁾ Basil. M. ep. 265. c. 2.

vécului al III-lea încă o aparință străină, o anomalie în episcopat. ¹⁾

Între împrejurări de acestea s'a dezvoltat pe calea cea mai firăscă și întru toate conformă spiritului bisericii creștine sistemul mitropolitan.

Trei mitropolii mai mari, cari mai apoi și mai ales dela jumătatea a două a vécului al V-lea se numiau patriarhii, — o numire, care mai înainte putea să se dea ori căruia episcop, care se distingea în óre care chip între ceialalți episcopii, ²⁾ — ocupau în ierarhie încă din vechime locul cel mai de frunte. Aceștia erau episcopii Romei, Alexandriei și Antiochiei. ³⁾ Adevărat că reședințele lor erau cetățile cele mai de frunte ale imperiului roman; dar auctoritatea lor mai înaltă cei vechi o derivau dela s. apostol Petru, care a condus în persoană comunele creștine din Antiochia și din Roma, ér pe cea din Alexandria prin învățăcelul său Marcu, și de aceea s. Petru stă în fruntea catalogelor de episcopii ai acestor trei scaune. ⁴⁾

Centrul de unitate pentru întregă biserică și pétra fundamentală, pe care s'a aședat zidirea maiestósă a bisericii creștine, o formară îndată dela începutul bisericii episcopii Romei. A fost o dispoziție a înțelepciunii dumnezeesci aceea, că acel Apostol, căruia Fiul lui Dumnezeu i-a dat o precelință preste ceialalți Apostoli și i-a încredințat conducerea bisericii întregi, să stea ca episcop chiar în fruntea comunei creștine din capitala lumii păgâne, unde cu o cale în opoziție cu Elinișci științifici speculativi predomina direcția practică, pe cum și creștinismul în întemeierea sa a primit menirea de a cuprinde și pătrunde toate raporturile practice ale vieții omenesci. Și pe cum episcopii ni-se înfățișeză îndată la începutul bisericii ca eredi deplin ai puterii apostolesci și ca continuatorii apostoliei, întocmai așa ne spun documentele istorice, că și primatul, care s'a încredințat sfântului Petru spre a susține în biserică unitatea credinței și iubirii, încă a trecut la următorii lui în episcopie, la episcopii Romei.

S. părinte apostolic *Clemente* († 101), al treilea ori al patrulea următorii al s. Petru în episcopia Romei, din cauza unei desbinări, ce s'a născut în comuna creștină din Corint, a îndreptat către comuna acesta o epistolă, în care o cértă aspru, deși ea nu se ține de jurisdicția lui episcopăscă. În epistola acesta serie Corintenilor răsvrățiți între altele: „*Ar fi pentru mine un păcat greú, dacă*“ după dorința voastră „*ași depune preoți de aceea*“ de ai vostri, „*cari și-au împlinit oficiul în chip esemplar și cu sfințenie.*“ ⁵⁾

S. părinte apostolic *Ignatii* († 107), însu-și următorii al doilea al s. Petru în scaunul episcopesc al Antiochiei, în epistola sa îndreptată către Romani numește biserică Romei „*mai marea iubirii*“, adecă a creștinilor împreunați într'o biserică prin iubire. ⁶⁾

¹⁾ Ep. syn. apud Euseb. l. c. VII. 30.

²⁾ Greg. Naz. Or. 42. n. 32. Thomassin. c. 3. n. 13.

³⁾ Allatius de consensu L. I. c. 2. p. 7—9; Thomassin. l. c. c. 7. n. 7—13; c. 9. n. 1.

⁴⁾ Eus. l. c. II. 15 sq.; III. 39; V. 8; VI. 25; III. 36; Hieron. de script. eccl. c. 1; Chrysost. hom. 42 in Ignat. M.; Theod. ep. 86 ad Flav.; Greg. M. L. VII. ep. 40 ad Eulog. Alex.

⁵⁾ Ep. I. ad Corinth. c. 44.

⁶⁾ Ep. ad Rom. în salutare: *προκαθήμενη τῆς ἀγάπης.*

S. Ireneș episcopul Lyonului († 202) declară, că în loc de a cerca la toate bisericile întemeiate de Apostoli învățătura predicată de Christos și de Apostoli, ajunge a o cerca numai la biserica din Roma: „Căci către biserica această pentru mai puternica ei înțâietate trebuie să se îndrepte înțregă biserica, adică credincioșii, cei ce sînt pretutindenea, pentru că într'însa s'a păstrat totdeuna prin cei ce sînt pretutindenea tradițiunea cea dela Apostoli.“¹⁾

Tertulian, căcut deja în ereză Montaniștilor, totuși trebuie să recunoască și să constateze, că mai marele comunei creștine din Roma trece la creștinii de episcop al episcopilor. El scrie adică în ton ironic despre un edict al episcopului Romei: „Aud, că s'a propus un edict și încă peremptor. Anume Pontifex Maximus, adică episcopul episcopilor, a enunțat: Eă iert celor pocăiți și păcatele adulterului și curviei.“²⁾

S. Ciprian († 257) scrie episcopului Romei Corneliu, că a purtat grije: „ca colegii nostri să te recunoască și pe tine și comuniunea cu tine, adică să apröbe cu tărie și să țină unitatea și iubirea bisericii catolice.“³⁾ Lui Antonian îi scrie: „Ca să scie (Corneliu), că tu comunici cu el, adică cu biserica catolică.“⁴⁾ În contra schismaticilor Fortunat și Felicissim scrie tot acest s. martir: „Ei îndrăznesc chiar și a trece preste mare la scaunul lui Petru și la biserica cea mai de frunte, de unde își are originea unitatea preoțescă.“⁵⁾

În anul 162 sosese s. Policarp episcopul Smirnei în Roma la episcopul Anicet pentru a cerca complanarea diferenței, ce exista între Apus și între unele părți ale Răsăritului cu privire la timpul, în care să se serbeze Învierea Domnului. Atunci diferența încă nu s'a putut complana. Dar după ce episcopul Victor al Romei către finea véculeului al doilea a dispus, ca în diferitele părți ale bisericii să se țină sinöde, cari să reguleze afacerea această,⁶⁾ creștinii se declarară tot mai hotărît pentru obiceiul bisericii din Roma. Numai sinodul din Efes în frunte cu episcopul Efesului Policrate se declară în contra aceluși obicei. Atunci episcopul Victor al Romei voia deja, să escomunică pe oponenții aceia. Dar mai mulți episcopi îl desfătuiră. Mai ales s. Ireneș episcopul Lyonului se făcu în numele fraților din Galia mijlocitoriu al păcii și zise episcopului Victor, că nu e de lipsă, ca din cauza unei diferențe, ce nu se ține de dogmă, să se tur-

bure pacea. Așa a fost cruțată biserica de durerea unei schisme depline, ér Victor, pe cum zice Eusebiu, și-a adevărit numele prin faptă.

Ereticii Montaniști din Asia, osindiți în mai multe sinöde de ale episcopilor din Asia, au apelat în contra sentinței acestor sinöde la episcopul Romei cerënd, să fie reprimiți în comuniunea bisericöscă.

Când episcopul Alesandriei Dionisiu voind, să combată pe Sabelianii Antitrinitari pe la an. 260 s'a exprimat nu chiar corect despre raportul dintre Tatăl și Fiul, unii au raportat episcopului Romei Dionisiu. Acesta a tras atunci la răspundere pe Dionisiu Alesandrianul, și cest din urmă s'a justificat înaintea episcopului Romei.¹⁾

Pe Antitrinitarul Paul de Samosata, care cu ajutorul reginei Zenobia de Palmira ocupase pe la an. 260 scaunul episcopesc de Antiochia, îl osindiră trei sinöde Antiochiene în an. 264. Dar Paul rözimându-se pe favorul reginei nu părăsi scaunul episcopesc, până când împératul Aurelian frânse în an. 272 puterea Palmirană. Atunci împératul sciind, că creștinii recunosc de cap al sêu pe episcopul Romei, declară, că episcop al Antiochiei are să fie acela, pe care-l vor recunöscă episcopii Italiei și mai ales cel de Roma.²⁾

(Va urma.)

O cură radicală.

De M. Ludolf.

(Continuare.)

Plângënd își ascunse Irma fața sa la umêrul bărbatului sêu.

El neteși cu blândetă pêrul ei blond și creș.

„Pêr creș, minte creșă!“ observă el cu bunătate. „Vino, scumpă, lögă prietinie cu Nora, și spre pocăință, — căci trebuie să o faci pentru neîncrederea ta, — n'ai decât să suferi acest animal! Cunoscëndu-ți antipatia față de căni cugetam, să-l furiez cu precauțiune în casă și apoi în chip blând să te pregătesc pentru noul soț de casă, mai înainte de ce te-ași fi surprins cu prezența lui, fără să cuget, că tu mă vei surprinde azi asemenea unui Othello femeesc.“

Felix grăia mai departe tot așa pentru a da timp destul sermanei ființe, ca să-și vină în ori. Ea se și restaură lute de frica pășită. „Veși!“ șopti ea numai decât rușinată, dar zimbînd, „asta vine de acolo, că tu ai avut secrete înaintea soției tale.“

„Dar micuța mea nevastă,“ întrebă el rîdënd, „cum ai putut tu să țile închipuesci tôte așa de minunat, că în urmă ai identificat pe Natalia de Hochbergen cu Nora?“

„Aicia-i, cetesce!“ zise Irma laconic și-i întinse epistola.

„Cerule, asta ț-a turburat mintea, cap inferbîntat? Cum am putut și eă să fiă atât de distras? Firesce, că în loc de acestea am aruncat scrisörea pentru mătușa în corfa de hârtii.“

„Da,“ replică ea, „și cum ai putut scrie despre un căne per „iubita mea Nora“, pe când pe mine m'ai numit pe scurt „soția mea“!“

„Espresiune förte incorectă! Acesta o conced,“ zise el. „Un animal pöte să ne fie plăcut, dar de iubit are omul să iubescă

numai pe ömeni, și înainte de tötți pe nevăstuța sa, — care nici odată nu este jalusă!“

„O, Felix, — ea nici când nu va mai fi așa! Ea este vindecată odată pentru totdeuna! Dar Felix, te rog, uită nebulia mea.“

„Firesce, — această va rămäné pentru totdeuna o taină. Nimeni nu va sci nimica din tot lucrul.“

Irma érá era veselă. Dar cât de mare-i fu mirarea, când în ceea diminetă, tocmai pe când asesorul se întörse acasă din ședință și vru dimpreună cu dînsa să pornescă la mătușa lor, de odată numai întră această cu o față îngrijată. Ochiul cel plin de bunătate a-i bêtrănei dömne tradară deja îngrijarea ei internă, mai înainte de ce după mersul ei grabnic ar fi rêsufat de ajuns, pentru că să pötă esclama:

„Multămită Domnului, că vă aflu cel puțin sănătoși și bine! Dar ce vreți, copii? De ce n'ai venit ieri la noi, Irmo dragă? Mă spăriasem grozav, când Otto Krüger, se miră mult asupra absenței tale. El afirma, că a călătorit cu tine în același cupeu până la G., de unde după terminarea afacerilor veni cu posta până la noi. Firesce, că, la început cel puțin, nu fuse chiar sigur, căci domnița părea a nu-l recunöscă și căuta, să încunjure ori ce conversare, ba după tôte semnele trebuie, că era bolnavă.“

Tinêra păreche schimbă o privire repede și intimă, ce voia să zică: „Pășit-o-am? Numai asta ne mai lipsia!“ Într'aceea pe mătușa nici un fel de bineventare ori semn de bucurie asupra sosirii ei nu o scöse din concept. Ea continuă: „Scurt, eă vă spun, copiii mei, că Otto mă făcu atât de îngrijată, căt numai decât azi diminetă mă urcai în tren și venii la voi. La schimbarea trenului în G. îmi spuse și șeful stațiunii, că el încă crede, că a observat pe dömna asesorită, dar când această s'a suit în trenul de după amezî, care vinia încöce. Acum mă înfricai și mai tare; mă temeam, că te voi găsi bolnavă. Dar laudă Domnului, vöd că ești deplin sănëtösă, — numai prospitięezi ceva cam eșofată!“

„Irma s'a cam obosit azi diminetă, mătușe dragă!“ sări Felix în ajutor soției sale cam confuse. „Noi tocmai voiam, să ne grăbim la gară, ca să te cercetăm! Dar acum vom serba aci în tötă bucuria zina numelui têu și sntem veseli, că te putem saluta la noi, mult îngrijată și scumpă mătușe!“

Irma își da tötă silința, să facă mătușii sale plăcută petrecerea la ei, și ocupată de silințele acestea scăpă lute de confusiunea de mai înainte. Însă buna mătușe nu se îndestuli cu deslușirea, ce o primise. Aședându-se la dejun începu de nou:

„Apoi cum a fost numai istoria de ieri? Ce fel de alter ego poți să ai, Irmușo, ori — dar ce te faci roșie ca racul, copio! Dör nu cumva ai fost într'adevăr pe drum către noi?“

„No, mătușe,“ — zise cu hotărîre repede Felix, „cuget, că mai bine va fi, dacă simplaminte-ți vom mărturisi, că această fu adevăr așa a și fost. Dta ești o femeie atât de înțelptă și discretă, — ne putem încrede în dta. Lucrul adică a fost —“

Irma aruncă bărbatului sêu o privire de reprobare și printr'însa îi zise cu șială mai lămurit ca prin cuvinte:

„Este cu puțință? Așa-ți țil cuvîntul? Ce trebuia să rămänă pentru totdeuna între

¹⁾ Iren. contra haer. III. 3. n. 2: „Ad hanc enim ecclesiam propter potorem principalitatem (diá tñv ikavotéran prvotélan III. 38. n. 3) necesse est omnem convenire ecclesiam, hoc est eos, qui sunt undique fideles; in qua semper ab his, qui sunt undique, conservata est ea, quae est ab Apostolish traditio.“

²⁾ De pudicitia c. 1: „Audio edictum esse propositum, et quidem peremptorium. Pontifex scilicet Maximus, quod est Episcopus Episcoporum, edicit: Ego et moechiae et fornicationis delicta poenitentia functis dimitto.“

³⁾ Ep. 52: „ut te collegae et communionem tuam, id est catholicae ecclesiae unitatem pariter et caritatem probarent firmiter et tenerent.“

⁴⁾ Ep. 56: „ut sciret (Cornelius) te secum, hoc est cum catholica ecclesia communicare.“

⁵⁾ Ep. 55: „Navigare audent et ad Petri cathedram atque ad ecclesiam principalem, unde unitas sacerdotalis exorta est.“

⁶⁾ Euseb. l. c. V. 23. S'au ținut sinöde mai întăit în Roma, apoi în Palestina, în Pont, în Galia, Oarhoene și pe airia.

¹⁾ Athanas. ep. de sent. Dionysii.

²⁾ Euseb. l. c. VII. 30.

noi, — acum o dai pe față dimpreună cu nebunia mea și mă faci de ris!”

Felix înse nu se lasă a fi scos din concept.

„Vezi, mătușe,” zise el mai departe, trăgând înse de odată pe soție-sa mai aproape de sine, „mie din cauza afacerilor mele oficiose mi-a fost cu neputință, să călătoresc ieri la voi, — dar onomastica ta a fost un magnet așa de puternic, cât nevăstuța mea se hotărî a merge singură la tine. Dar trebuie să ști, mătușico, că noi ne iubim foarte foarte, și de aceea cădându-i greă, să călătorască singură, în mijlocul călătoriei o cuprinse repede dorul de mine, și — o tuli cătră casă. Etă asta-i totă istoria. Dar te rog, nimēnuia, să nu o spuni!”

„O fi, o fi!” rise mătușă Margareta cu viclenie și privind lu nepôtă-sa atinse blând înfocata ei față. „Așa dară dor de casă te-a cuprins, copilo! Dar cu timpul te vei face mai cuminte, și așa e și bine. Căci mai întâiu nu e consult, să-ți faci bărbatul cu nărav, și a două dorul de casă este în adevăr un lucru foarte rău, e drept, că nu așa de rău ca celalalt sentiment chinuitor, ce înbolnăvesce inima, — înțeleg trista jalusie.”

„O, mătușică!” zise în ton patetic acesorul, „așa ceva la noi nu se întâmplă! Încrederea noastră împrumutată e tare ca stinca.”

Nevăstuța lui turna cu sirguintă la socoladă. Ea nu cuteza, să-și înalte privirea, nici să caute la soțul său ori la mătușe-sa. Acésta întindându-se după un pesmet zise liniștită: „Ei, copilașilor, nu vă prea încredeți. În jalusie au cădut deja mulți, cari nici nu se gândiau la ea. Bătrânul meu și eu, — noi încă am ști povesti ceva despre ea!”

„Cum, mătușică dragă? Ai fost doră și tu vre odată jalusă?” exclamă tinera femeie surprinsă de bucurie uitându-și, să-și pună pază gurii.

Bătrâna rise cu viclenie. „Nici de cum, mica mea, eu nu, — dar bătrânul meu.”

„Cum, bunul unchiu Antonie?” exclamă cu o gură tinera păreche, și multă silință trebuiră să-și dea, pentru a-și înăduși hohotul închipuindu-și tabloul, care-l va fi oferit cu jalusia sa bătrânul flegmatic cu indespensabila sa pipă.

Mătușă înse făcea serioasă din cap. „Da, credeți-mă. Noi încă am fost odată tineri. Firesce, e cam de mult, și de atunci ne-am mai aședat. Pe vremea aceea avea înse Antonie dispoziția de a fi jalus ca un Turc. Dar — I-am alungat jalusia; mijlocul meu l-a vindecat radical, — a fost un mijloc probat.”

„O, mătușică, — trebuie să ni-l spu!” o rugă voios judecătorul.

„O, o! Domnule nepôte, ași cugeta, că ómenî, a căror încredere împrumutată e ca stinca, nu au lipsă de așa ceva.”

„Se pôte, — dar un esemplu pôte fi chiar bun, pentru ca cei ce stau, să nu cadă. Noi dór sîntem ființe slabe și schimbăciose, și istoria, cum s'a vindecat jalusia de Turc a unchiului, pôte fi foarte instructivă pentru noi. Te rog deci, să ne-o împărtășesci.”

„Sigur, că o guralivă ar face-o numai decât, dar dela o femeie înțeleptă și discretă nu puteți aștepta așa ceva. Cugetă numai, Felix, ce ar fi de garanța aceea, că bătrâna mătușe nu va descoperi nimic despre dorul de casă al Irmei?”

„O, mătușe, dar tu ori cum ești înțeleptă!” zise ridând bărbatul și primind voios tendențioasă plesnitură. „Îertă, dar noi bucurios am voi, să auzim, cum ai scos tu jalusia din unchiul Anton. Sigur ai făcut-o cu multă viclenie, dar natural, dacă nu bucurios grăesci despre acest lucru, atunci vom îneca cu rugămintea.”

Matróna ciătina amical frumosul său cap cu bucelele lui cele albe. Istoria o ardea pe virful limbii. „Apoi, copilor,” observă dînsa, „voue v'o pot și povesti. Căci Antonie chiar și ieri îmi zise: De ce nu sboră ore mica noastră păserică Irma până la noi și fără de Felix, dacă pe acesta îl rețin afaceri oficiose? Dór nu va avé și el natură jalusă? Atunci, bătrâno, spune nepôtei lécul, prin care i-ar puté vindeca. Tu bine ști, cum se gătesce acela. Vedeți, bătrânul meu n'a uitat-o încă, deși de atunci serbarăm deja răboiul de trei zeci de ani. Dar ascultați!”

Mătușă Margareta își luă poziție.
(Va urma.)

Bibliografie.

A apărut și se află de vîndare la tipografia seminarială:

Instrucțiune

dată de Înaltul ministeriu de interne cu privire la *procedura contra morbului de ochi: „trachoma”*, pentru auctorități publice și învățatori. — Broșura constă din 15 pag. și costă 5 cr., spedită franco sub fașă 8 cr.

Instituțiunile calvinesci

în biserica românească din Ardeal,
fazele lor în trecut și valoarea în prezente.

Studiu istorico-canonic de Dr. Alexandru Grama. — Opul constă din XVI+476 pag. 8° mare și se pôte procura cu prețul de 3 fl. la Tipografia seminarială în Blăș (Balázsfalva).

Tot la tipografia seminarială se află de vîndare:

Triod, crudo fl. 6.50, legat în piele tare și cu copcii fl. 10.

Orologer, crudo fl. 2.80, legat în piele fl. 3.80.

Octoichal cel mic edit. III. Blăș 1892. Prețul nelegat 80 cr. v. a., legat cu călcăi de pânză cu 95 cr. v. a. Legat dimpreună cu Pentecostariul costă 1 fl. 80 cr. v. a.

Apostoler, folio, crudo fl. 4.40, legat în piele și cu margini aurite fl. 6.40.

Liturgieră, crudo 2 fl. 20 cr., legat în piele 3 fl. 20 cr.

Euchologiu

edițiunea a două, revădută după originalul grecesc și îndreptată în mod însemnat. Format 8° mare pe 552 pagine, pe hârtie velină, tipariu frumos în negru și roșu. — Prețul nelegat fl. 2.80, érá legat în piele tare fl. 3.80.

Istoria particulară a bisericeii unite de Dr. A. Grama broș. 1 fl. 50 cr.

Testamentul și Literalele fundamentale ale fericitului Arhiepiscop și Mitropolit gr. cat. de Alba-Iulia și Făgăraș Dr. Ioan Vancea de Buteasa. Blăș 1892. Tipografia Seminarului gr. cat. din Blăș. Se află de vîndare la Administrația „Unirii”. Prețul: 10 cr., cu port postal 15 cr.

Introducere în s. Scriptură de Dr. Victor Szmigelski. Partea I. 40 cr., partea a II-a 60 cr., partea a III-a 80 cr., la oialta 1 fl. 50 cr.

Cestiuni

din

dreptul și istoria bisericeii românești unite, studiu apologetic din incidentul invectivelor „Gazetei Transilvaniei” și a dlui Nicolae Densușan asupra Mitropolitului Vancea și a bisericeii unite. Partea I. 272 pag. 8°. Prețul 70 cr. — Partea a II-a 400 pag. 8°. Prețul 1 fl. Ambele părți expedate franco 1 fl. 85 cr.

Istoria universală bisericească de Dr. A. Grama. Blăș 1881 broș. 3 fl.

Fregătire la mórta, adecă considerațiuni asupra maximelor eterne folosite tuturora pentru meditare și preoților spre a predica, de Alfons Maria de Liguori Doctor al Bisericeii. În versiune românească de Membrii societății de lectură Inocențiu M. Clain. Blăș 1893. Tipografia Seminarului arhiepiscopesc. Opul are 425 p. în 8° mic. Prețul 80 cr. Editura societății.

Editor și redactor răspundător:

Dr. Victor Szmigelski.

43 szám.
1896.

(5) 1—1

Árverési hirdetés.

Alulirt bírósági végrehajtó, az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a balázsfalvi kir. járás-bíróság 1895 évi 3730. számú végzése következtében Dr. Ronai János ügyvéd által képviselt Gans Josef javára Dávid Mihálla és Barna Arsenie ellen 232 frt 80 kr s jár. erejéig 1895. évi Decemb. hó 29-én foganatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 320 frt — krra becsült 4 drb ló, 1 lószekér, 1 csűr, 5000 égetett téglá, 1 szekér szóna, 1 gárnitura eséplőgép és 2 drb tehátból álló ingóságok nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a balázsfalvi kir. járás-bíróság 4016/1895 számú végzése folytán 232 frt 80 kr. tőkekövetelés, ennek 1895 évi Október hó 30 napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 33 frt 72 kban bíróságnak már megállapított költségek erejéig Mihálzfalván alperesek lakásánál leendő eszközésére 1896. évi Február hó 28-ik napjának délelőtt 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénz-fizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáros alul is el fognak adatni.

Kelt Balázsfalván 1896. évi Február hó 11-dik napján.

Thát György,
kir. bírósági végrehajtó

Prima lemne de fag

de foc uscate

liferéză loco stațiunea Dános
a căii ferate pe lângă bani
numerați fl. 40.— per vagon

Siebenbürger Vereinsbank
Actien-Gesellschaft in Sibiu
(Nagyszeben).

(4) 1—5